

ISRAEL

ישראל

נלוית דואר • CARTE POSTALE

EXPÉDITEUR

השולח

פ. מאשני, חיפה
בית-שערים 12

למאיר ור

ע. ק. קס

חולון

בית איזאלהם 109

901N
ג' סרסל

ח' ת"ה, 30.4.61

ה' קדש תר"ב!

אני מכתבך חושב ש נחמתי. קבלתי.
אזאקאן לא אלהי אלהים את
המולדת ה' את המולדת ה'
השפיות של את ש' את קדש
את ה' את קדש
את ש' את ש', את לא השפיק.
כך חסד חסד חסד של ש'
חזקת את את חסד את
הקדש ה', חסד ופ'. לא אלהי
לחם ופ' חסד.
חזק את קדש חסד חסד חסד
המולדת ה'.

חסד

חברה וזמא

הי קרובי הנכבד!

החבר הנכבד מרסל. קרובי יק
אשר.

הפסח הנני לכתוב מכתב וזה
טוב, וזהו לך החומר בעד חוב.
הנני מקה להחמיר השקוד
הבא אולי לשלם לך את
הקנייני ה ש אבי ז"ל.

בכבוד יק

מ. מ. מ. מ. מ.

ב. לובושיצקי

מהנדס מים

ח' פה

מדרגות בית שערים 12

לכבוד אהרן

ד. ק. ק. ק.

חולון, אנאלזאבה 109

א.ל.

השתאם ארבעת חתי פתני שאלו לך את
קבלת חיון של אביו, אפסון אהליצקי ז"ל, נכני
לפניו אתה למד. בימים הקדומים אלה לך גם
את תחילתו.

אבקלך מאד אהליצקי את קבלת הביולוגיה
הגדולה והשפורה - למה לי מספיק הענינים.
פני מחבת אפסון אהרן.

מקבול נכ
ה. אהליצקי

קורות חייו של הסופר והמורה

אהרון לובושיצקי

מאת:

בנו

בצלאל לובושיצקי

חיפה 1960 . 4. 21

אהרון לובושיצקי נולד בתשעה באב שנת תרל"ד, 1874, בעיירה רוז'ני ליד סלונים, פלך גרודנו. אביו דב-אליעזר, יהודי בקי, בתלמוד ובגמרא, יסד בית כנסת ולקח חלק פעיל בחיי הקהילה ברוז'ני במשך עשרות שנים. הוא היה גם זקן העיירה, סטרוסטה, מטעם השלטונות.

המבטא הנכון של שם משפחה זה הוא ליובושיצקי, בהתאם למבטא הרוסי. המשורר נהג לחתום את שמו בעיקר ליובושיצקי ובתקופה יותר מאוחרת לובושיצקי.

עוד בהיותו נער הראה לובושיצקי נטיות לכתיבת שירים ולספרות עברית. הדבר לא מצא חן בעיני אביו, אשר טען שמקצוע של סופר אינו מבטל פרנסה לבעליו. הנער כתב את יצירותיו הראשונות בסתר, בעלית הגג לאור נר. אמו חוה, היתה מביאה לו בחשאי אכל לעלית הגג ועודדה אותו בצעדיו הראשונים. רגשי אהבה והערצה לאמו, אשר מקורן בתקופת נוער זו, מצאו את בטוייהם בשיריו.

ככל בני דורו, קבל לובושיצקי את חינוכו הראשון בתור. המשיך בבית ספר בסלונים ובורשה, שם הוסמך להוראה. בורשה התקרב לובושיצקי אל הסופרים שלום עליכם, ביאליק ובמיוחד אל משפחת הסופר ש.ל. גורדון, אשר ביתו היה ידוע בורשה כדובר עברית בחיי יום יום.

לובושיצקי התפרסם בעיקר בכך שכתב את הקובץ העברי הראשון של שירי ילדים, ("למען אחי הקטנים", תרנ"ט, 1898, הוצאת "תושיה"). שיריו אלה כתובים במיוחד בשביל הילד ומבטאים את עולמו ואת חיותו.

אמנם כתב זאב יעבץ שירי ילדים עוד לפני כן, אבל הם היו חבויים במקראות שלו ולא הגיעו אל הקוראים הצעירים הרבים.

הספר "למען אחי הקטנים" יצא תחילה בחמש עשרה חוברות קטנות שנדפסו בזו אחר זו בספריה לילדים של "תושיה" (פיוטרקוב, תרנ"ט, חוברות 61 - 75). נושאי השירים היו, הטבע, מוסר וחינוך, חיי ילדים, מנהגי היהדות, שירים לאומיים, מעשיות ואגדות.

בחוברות אלו נכללו שירים מקוריים ומתורגמים. התרגומים נעשו מרוסית, גרמנית, ופולנית. ביניהם של פושקין ("גלגול עלוקה", "הענן האחרון", "הדייג והדגה"); ז'קובסקי ("שתי השבלים", "הצפור השכולה", "מחיי השרצים"); גיטה ("שושן הערבה"); היינה ("שלות ימים"); וילהלם בוש ("מקס ומוריץ") או בלשונו של המתרגם "שמעון ולוי" ועוד.

שיריו התחברו על הקוראים הצעירים ומהם אף הולחנו
והושרו בפי גדולים וקטנים .

בעיקר התפרסם שירו "שיר ערש", המתחיל בשורות:

"שכב ההדס, בן לי יקיר
שמע אדבר שיר :
כימי קדם במרחקים
היה היתה עיר.

אבותיך הקדמונים
לפנים גרו שם,
אזי חיו חיי אושר
אזי היו עם . "

שיר זה היה בראשית המאה הנוכחית אחד השירים הלאומיים
המושרים ביותר וגם הועתק לספרי לימוד ולאנתולוגיות .

שיריו המקוריים כתובים בשפה קלה ופשוטה ומובנת
לילד, בהיותם חדורי תכן יהודי - לאומי הם גם קוראים
לילד לחזור לחיק הטבע, לצאת מהעיר .

מתרגומיו ידועה פתחתו הלירית של "שירת הילד" :

"אני אוהב את הפרחים
שם, על עין המים ;
אני אוהב אל היער
כוכבי השמים" .

כמו כן ידוע היה תרגומן של שיר עם רוסי "הפרח בכלא",
המתאר את שיחתם של פרחי השדה החפשיים עם פרח כלוא בתוך
עציץ על אדן החלון .

"עליונים הפרחים בשדה יפרחו
בליל בליל יחיים הטל,
ביום לפני קרני השמש יזרחו
וברעות בם יביט השחק מעל"

.....
.....

ואומרים הם לפרח בעציץ:

"עזב נא את קירות הכלא השחורות,
אף קו שמש אחד לא תראה הן שם;
ופה על השדה יאירו המאורות
פה תפרח, פה תיף לשמחת כל העם"

אבל הפרח בעציץ רואה את יעודו בכך שעלי
לעזור לאלה "..... שלוקחו .
מקרני השמש לנצח עד שאול ;
וברגעי המצוקה וענויים יגבורו
נחמתם אנכי להם אז באיד :
כי אותי בראותם, אז זכר יזכרו
ירק ארץ מולדתם הרחוקה מאד ! -"

הספר הראשון של לובושיצקי, שראה אור, כוון דוקא לגדולים. אלה הם: "שירי נוער" ב- 1894 ואחריו קובץ קטן בשם "פרקי שירה" שראה אור בהוצאת "תושיה" בשנת תרנ"ז (1897). קובץ שירים לאומיים הופיע בהאשכול" בשנת תרנ"ט (1899), בשם "וידוי".

.....
 "וישוב עוד עמנו לחיות חיי חופש,
 חיים בריאים שלמים ... באי באי, נעימה,
 נחמם נא הגו החולה מרוב קור ;

ואם אנחנו - אולי - עוד לא נזכה לטעום
 מפרי עמלנו - ננחם - נא נפשנו,
 כי בנינו בטח ידאו את האור ! "

יצירותיו האחרות הידועות ביותר הן :

"יוסל"ה המתמיד", סיפור בחרוזים, ב- 1899
 "דמיונות ואגדות" ב- 1902
 "שירי זמר" ב- 1903

"תנא דנא תקטן" - המשלח ממשלחן לעבדית אל הספר אמת פסוקי הויזל א. צאנז (א. צאנז)
 ("משלח" פואטיקה חנ"ט)

שירו המעובד מגרמנית "שם במקום ארזים" נקלט בכל
 כתבי הספר והיה לאחד מהשירים העבריים הנפוצים ביותר בתנועות
 הנוער הציוניות ובבתים.

לובושיצקי ניהל בורשה בית ספר בשפת העברית בשם "העברי".

לאחר מותו של הרצל מחבר לובושיצקי את האלגיה
 "לנשמת הרצל", (הצפירה מס' 152 שנת 1904). שיר זה הועבר
 בקול ישראל ביום קבורתו של הרצל בירושלים. כמו כן הודפס
 בחוברת "30 שירים וניגונים" שהופיע בהוצאת המרכז לתרבות
 ולחינוך :

"כיום אביב מקדם אלינו הופעת
 ותשכת חיינו באור קסם הגהת,
 ושירת חפסנו ברמה השמעת -
 ופתע נפסקה !

.....
 הופעת, הגדול, ונגדל אנחנו;
 מעדר עבדים ללוחמים נהפכנו,
 בבטחה דרכנו, אחריך הלכנו,
 מאמינים וגאים ;

.....
 הה ! ארור יהי עמק הבכא במסיבו
 שדד בחירנו ממנו באבו
 וארורה ה'מה שכרסמה לבו
 בחייו ובמותו !

לובושיצקי תרגם שורת שירים של המשורר הרוסי נדסון. הוא גם תרגם את הדרמה של ארנה "אהבה וחובה". בשנת 1907 יסד הוצאת ספרים "אביב" וערך ספרי לימוד שונים: "הילד", ספר אלף בית מצויר, "פרקי אבות" לבני הנעורים, "מבחר אגדות העברים", עיבוד לילדים את "ספר הישר".

שירים ובלדות מפרי עטו, לגדולים, הופיעו ב"העולם", "האשכול", "השלוח", "לוח אחי אסף". אחדות מיצירותיו הופיעו בתחילה "בן דב". חיבר והוציא לאור דקדוק השפה העברית.

לובושיצקי הוציא בעברית את "קורות ישראל" של ש. דובנוב כספר לימוד בבתי הספר. הספר יצא בחמישה חלקים. שלשת הראשונים הם בתרגומו ועיבודו של ש. דובנוב והשניים האחרונים, מהמאה ה-17 ועד התחלת המאה ה-20 הם פרי מחקריו ועבודתו של לובושיצקי בלבד. הספר נפוץ בכל תפוצות ישראל ושמש במשך עשרות שנים כמקור לימוד קורות עמנו. לובושיצקי עסק בהוראה והעמיד דור של תלמידים, אשר רבים מהם משמשים כמורים בישראל.

לובושיצקי נשא לאשה את מרת יהודית, בת שלמה ציטלין מהומל, ברוסיה הלבנה, יהודי משכיל ועסקן בתנועה הציונית.

ביתו של הסופר בורשה נהיה למקום מפגש לסופרים מפולין ומרוסיה, ובמיוחד לצעירים.

זלמן שניאור, בשנות חייו האחרונות כתב: ("דבר") -

"השיר הראשון שנדפס משלי בעברית נכתב בשנות השתים עשרה בערך. זה הוא השיר "לולא תקוותי הנעימות". והתדע היכן נדפס? אצל לזר, בעתון שלו שיצא בגאליציה, "המצפה". כיצד הגעתי לגליציה ול"המצפה"? - אהרון לובושיצקי היה השושבין שלי. הוא ששלחו לשם ונדפס."

בפרעות נגד היהודים אשר פרצו בשנת 1905 לוקח לובושיצקי חלק פעיל בהגנה יהודית בסביבות ורשה ואף נאסר לזמן מה.

בפרוץ מלחמת העולם הראשונה מעתיק לובושיצקי את מקום מגוריו לסמולנסק ברוסיה ומיסד שם בית ספר. בשנת 1916 נפגש לובושיצקי באודסה עם ביאליק ורבניצקי, בעלי הוצאת ספרים "מוריה" ועורך הסכם דברים בדבר הוצאת ספר הלימוד "קורות העברים". (זכרון דברים זה, בתחיתתם של ח.נ. ביאליק ויח' רבניצקי נמצא בידי).

בזמן שהותו ברוסיה, עד 1922, עוסק לובושיצקי בהוראה ובעסקנות ציונית. ובשנת 1922 חוזר לורשה. כאן מיסד הוצאת ספרים "ברקאי", עורך דו שבועון לנוער בשם "הכוכב" וילדים בשם "בן כוכב". אלפי ילדים מכל קצוות תבל מתלבים אתו ושולחים אליו את מאמריהם. "הכוכב" ו"בן כוכב" כללו את כל המדורים, אשר היו מקובלים בתקופה ההיא גם ביתר השפות בעולם כולו.

לובושיצקי מעבד מחדש ומוציא לאור מהדורה חדשה של "קורות ישראל". עוסק בהוראה בבריסק-בליטא וולקובוסק וילודז. חתן "תאית הכתה וארכה דהפמחאה הילד" - מחקר פילולוגי-הוצאת פאנסקי. עם פרוץ מלחמת העולם השנייה הועבר מילודז לגיטו ורשה. גם שם לקח חלק פעיל בארגון החיים התרבותיים בגיטו במחתרת.

ניספה בגטו ורשה באקציה הגדולה ב-26 ביולי 1942, אלמנתו, יהודית, נפטרה בחיפה בשנת תשי"ט. בנו, בצלאל, הנו מהנדס המים בעירית חיפה.

21.4.1961